

Dr. Kismartoni Judit

VÉDŐOLTÁSSAL VAGY NÉLKÜLE?

Bizonyos védőoltások a jogszabályi előírásoknak megfelelően kötelezőek. (18/1998/VI.3./NM rendelet) Idetartoznak többek között az életkorhoz kötött védőoltások. A védőoltások e csoportja kötelező alkalmazásának jelentősége vitathatatlan –, mivel az, közérdeket és egyben egyéni érdeket is szolgál. A korábban súlyos járványok szinte eltűntek hazánkban. Azokban az országokban, ahol a védőoltások nem kötelezőek, napjainkban is előfordulnak súlyos járványok és ezek következményei. A védőoltásnak számos híve és ellenzője van.

Egy marylandi vizsgálat rámutatott arra, hogy azoknak a jelentős hányada, akik aggályosnak vélik a védőoltás alkalmazását, valójában félnek annak esetleges szövődményétől. A valóságban a védőoltás miatt maradandó egészségkárosodáshoz vezető szövődmény rendkívül ritkán fordul elő. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a védőoltások okozta következmények miatt alig néhány kártérítési ügy indult.

Ki felel, ha a kötelező védőoltás következményeképpen maradandó egészségkárosodás alakul ki?

Amennyiben a kötelező védőoltással kapcsolatba hozható szövődményért senki nem felelős, azaz a védőoltás szervezetbe juttatása a szakmai szabályok szerint történt, az orvos vétlen, továbbá az oltóanyag is hibátlan, a hatályos rendelkezés alapján a háttérfelelősség a Magyar Államot terheli. Amennyiben a védőoltásra kötelezett személy a védőoltás adásával összefüggésben súlyos egészségkárosodást szenved, vagy egyéb tragikus kimenetele lesz, őt, illetve az általa eltartott hozzátartozóját az állam kártalanítani köteles.

A védőoltások egy része ma még nem kötelező, azonban lehetőség van arra, hogy bizonyos fertőző betegségekkel szemben védeltséget biztosító oltóanyagot vényre, orvos javaslatára kérhető. Fontos, hogy a védőoltásban részesülő egészséges legyen. Legyenek oltóanyagot bevenni nem javasolt. Amennyiben a saját elhatározásból beadott védőoltással összefüggésben az érintett egészségében károsodik, abban az esetben elsősorban vizsgálni kell, a beadás szakszerűségét, továbbá az oltóanyag hibátlanságát. Amennyiben a károsodás az oltóanyag hibájából ered, a károsult kárigényét a termék-felelősség alapján a gyártóval szemben érvényesítheti. Ez természetesen nem foglalja magában az egyéni reakciót, mely szövődmény, nem várt esemény kialakulása nem tulajdonítható az oltóanyag hibájának. Oltóanyag hiba a gyakorlatban szinte nem fordul elő, hiszen azokat csak úgy, mint minden

gyógyszert, a gyártás során szigorú minőségi kontrollnak vetik alá. Előfordul olyan eset, amikor a védeltség kialakulásához több, időben egymást követő oltóanyag beadása szükséges (a teljesség igénye nélkül ilyen például a kullancs okozta agyhártya-gyulladás, hepatitis B elleni oltás, veszettség elleni oltás stb.). Amennyiben ugyanazon készítmény alkalmazása esetén alakul ki szövődmény az oltássorozatban annak ellenére, hogy orvosi hiba nem történt, abban az esetben a gyártó felelősségét kell vizsgálni. Egyáltalán nem biztos, hogy az esetleges károsodást termékhiba okozza, az kialakulhat az érintett egyéni reakciója miatt is. Javasolt a beteg-tájékoztatón feltüntetett mellékhatásokról, szövődményekről tájékozódni mielőtt a védőoltásról döntünk.

Amennyiben az oltássorozatot nem ugyanazon termékkel végzik – a védeltség kialakulásához az oltás meghatározott időközönként megismétlendő ugyanazon készítménnyel – vizsgálandó, hogy egyáltalán a termékek helyettesíthetők-e egymással. Amennyiben gyógyszerészeti szempontból a helyettesítés nem deklarált, abban az esetben véleményem szerint adott esetben megkérdőjelezhető a helyettesítés jogossága is és szabályoknak, előírásoknak való eljárás.

A helyettesítés gyógyszerügyi hatósági előírás alapján történhet. Indok lehet-e az, hogy a termékek társadalombiztosítási támogatása eltérő, emiatt a védőoltás sorozat egyes oltásai nem ugyanazon technológiával előállított termékekre cserélődnek? Amennyiben a gyógyszerügyi hatóság ezt lehetővé teszi, természetesen igen, amennyiben nem, abban az esetben ez az eljárás nem feltétlenül helyes. Célszerű, a beoltandó személyt vagy szüleit tájékoztatni, mielőtt a termékváltásra sor kerülne a védőoltás-sorozat esetében. A döntést érdemes meghagyni az érintettnek, vagy hozzátartozójának. Álláspontom szerint nem, hiszen, ha egy termék gyógyszerészeti szempontból nem igazoltan helyettesíthető egy másik termékkel, abban az esetben az sem biztos, hogy a védeltség kialakul, sőt a károsodást vagy a védeltség kialakulásának a hiányát esetlegesen előidéző termékhiba sem biztosan állapítható meg – ha van egyáltalán hiba. Lehet, hogy pusztán arról van szó, hogy a termékek nem helyettesíthetők egymással a gyártási technológia miatt. Ilyen esetben egy esetleges káresemény esetén a felelősség megállapítása a rendkívül nehéz. Ki marasztalható? Senki? Aki váltott termékkel szerette volna a védeltséget biztosítani? Aki ennek beadását helyettesíthetőség nélkül mégis engedélyezi? A gyártó/gyártók?